

Opgenomen lessen direct van feedback voorzien

IRIS Connect houdt leerkracht spiegel voor

Op obs De Flint in Deventer kunnen leerkrachten heel eenvoudig hun eigen les opnemen. Er staan geen cameramannen in de klas die de les verstoren. De les vindt op een zo natuurlijk mogelijke wijze plaats. De opname kan nog dezelfde dag door de leerkracht of door een collega van feedback worden voorzien. Reflectie en zelfreflectie lijken hiermee een nieuwe dimensie te krijgen.

Hogeschool Saxion heeft het van oorsprong Engelse systeem, IRIS Connect genaamd, onlangs in Nederland geïntroduceerd. 'Het levert zeer waardevolle informatie op over de gegeven les', zegt directeur Steven Diepeveen van obs De Flint. 'Mijn collega's zijn enthousiast. Ze hoeven nu niet meer te wachten op mij, de ib'er of een andere collega om goede feedback te krijgen op hun lesgeven.'

De leerkracht die IRIS Connect in zijn klas gebruikt, heeft de beschikking over twee tablets. De eerste tablet staat op een standaard en volgt met behulp van een sensor de leraar. De andere tablet is op de groep gericht. De leraar kan met zijn *keycord*, die hij om zijn nek heeft hangen, de opname starten. Diepeveen: 'Niemand heeft door dat de les gefilmd wordt en als de leerkracht de opname stopt, gaat deze direct naar de cloud. In alle opzichten is de privacy gewaarborgd, zowel voor de ouders, de leerlingen als de leerkracht. Na de les of 's avonds kan hij de hele les of een deel ervan terugkijken, analyseren en eventueel van commentaar voorzien. Vaak hoor ik ze zeggen: 'Ik zag me dit en dat doen. Dat ga ik morgen anders doen.' Een andere leerkracht vond dat hij veel te lang aan het woord was. Ja, daar zijn we goed in: we doceren graag, maar dat moet je wel doseren. Zo'n video-opname legt dat haarscherp bloot. Als je openstaat voor verbeteringen, krijg je zo in no time heel veel waardevolle informatie. Zelfreflectie is er natuurlijk altijd geweest, maar nu word je rechtstreeks geconfronteerd met de werkelijkheid. Je ziet wat je doet, daar kun je niet omheen.'

Geen dwang

Diepeveen benadrukt dat de leerkracht te allen tijde heer en meester is over de video-opname en de eigen videobibliotheek. Hij bepaalt wat ermee gebeurt en hij bepaalt ook of hij de beelden met zijn collega's wil delen. Diepeveen: 'Het is absoluut geen controlesysteem. Er mag geen enkele dwang zijn.'

Om er optimaal gebruik van te kunnen maken is het wel zaak dat het schoolteam openstaat voor collegiale consultatie. 'Gelukkig hebben wij een heel transparant en open team. Daarom zijn we waarschijnlijk ook uitgekozen als pilotschool. Je moet immers best een beetje lef hebben om je lessen aan collega's te laten zien. Je stelt je toch kwetsbaar op. Ook is het geven van goede feedback op elkaars lessen niet altijd even gemakkelijk. Daarvoor heb je een bepaalde sociale vaardigheid nodig. Dit systeem vraagt om een cultuur waarin mensen gewend zijn om dingen met elkaar te delen. Er moet echt een veilige basis zijn, anders gaat het niet werken.'

Inmiddels heeft Diepeveen samen met de Saxion Hogeschool een studiedag georganiseerd waarin het geven van de goede feedback centraal staat. 'Je moet niet over iemand heen walsen en toch wil je bepaalde zaken aanstippen. Hoe doe je dat op een goede manier? Welke woorden gebruik je daarvoor? Wat zijn de do's en don'ts? Niemand mag ervan in paniek raken, want dan gaat dit systeem averechts werken. Kortom, hoe creëer je een optimale leeromgeving waarin iedereen zich veilig en betrokken voelt en elke dag een stapje beter wil worden? Dat is zeker niet gemakkelijk en dus laten we ons daar teambreed in begeleiden.'

Tekst en fotografie:
Frank Stienissen

Steven Diepeveen

Eigenaarschap

In hoeverre leraren de verkregen informatie willen delen met anderen en met de directeur, bepaalt de leerkracht zelf. Diepeveen: 'Op obs De Flint maken we gebruik van de Vaardigheidsmeter (VHM) van Cadenza Onderwijsconsult waarin we de vaardigheden van de leerkracht bijhouden. En natuurlijk is dit feedbacksysteem een prima middel om je vaardigheden te monitoren, maar er is geen enkele verplichting. Ook nemen leerkrachten in het digitaal bekwaamheidsdossier reflectieverslagen op en als je trots bent op een bepaalde ontwikkeling, dan wil je dat natuurlijk graag kenbaar maken. Maar nooit mag er sprake zijn van druk. Als je het wilt delen is dat prima, zo niet, dan is het ook goed.'

Diepeveen vindt dat de mogelijkheden eigenlijk onbegrensd zijn. Ook op het gebied van teamontwikkeling ziet hij kansen. 'Stel, je hebt een midden-/bovenbouwvergadering. Hoe vaak wordt er dan niet gezegd: 'Goh, ik zou wel eens willen kijken hoe jij dat dan doet! Bij mij wordt dat altijd meteen zo'n bende. En ik hoor jou alleen maar enthousiaste verhalen vertellen. Hoe doe je dat toch?'

Toch is Diepeveen ervan overtuigd dat dergelijke ontwikkelingen alleen plaats kunnen vinden in een veilige omgeving waarin iedereen elkaars kwaliteiten respecteert. 'We streven niet naar uniformiteit. Pluriformiteit is ons uitgangspunt. Iedere leerkracht moet het op zijn manier mogen en kunnen doen. Als mensen rollebollend over straat gaan, kan ik dit systeem niemand adviseren.'

Naast die veilige, respectvolle omgeving zijn leergierigheid, deskundigheid in het geven van feedback en een hoge mate van professionaliteit volgens Diepeveen belangrijke randvoorwaarden. 'Je moet het wel op kunnen brengen om na een hectische dag nog boven je eigen functioneren te gaan staan. Als team en als individu. Ja, dat vergt best veel van iedereen. Maar als je dat kunt, pluk je daar ontegenzeggelijk de vruchten van.'

Reacties

In Engeland wordt het systeem inmiddels op 8000 scholen toegepast en in Europa op 1600. De leerkrachten zijn enthousiast. Bijna alle leerkrachten zeggen dat de analyse van een opgenomen les hun lesgeven heeft verbeterd. Ook heeft het systeem een positieve invloed op de samenwerking in een team en draagt het bij aan het zelfvertrouwen van de leerkracht. Diverse vooraanstaande onderwijsdeskundigen, waaronder John Hattie, hebben zich er positief over uitgelaten. Nederland is nu aan de beurt om het systeem te beoordelen.

Meer informatie: Yvonne Dijkhuizen, e-mail: y.f.w.m.dijkhuizen@saxion.nl.

IRIS Connect in het kort

Het maakt een doelgerichte en betekenisvolle reflectie mogelijk.

Het bevordert collegiale consultatie tussen leraren en scholen.

Het leidt tot meer zelfvertrouwen bij leraren.

Het verbetert coachings- en mentorvaardigheden.

Het stimuleert professionele discussie over didactiek en pedagogiek.

Het gaat uit van de kracht van de leraar.

Leraren hebben de regie over hun eigen professionele ontwikkeling.

Het levert een duidelijke bijdrage aan het sociaal kapitaal op scholen.

OPOD Academie: e-learning bij Openbaar Primair Onderwijs Deventer

Stichting Openbaar Primair Onderwijs Deventer (OPOD) heeft een eigen e-learningacademie: de OPOD Academie. De academie is gemaakt door E-learning Wizard, een online opleidingsinstituut voor kort beroepsonderwijs. De medewerkers van OPOD volgen hier allerlei e-learningcursussen. De OPOD Academie is gevuld met de 60 cursussen van de Cadenza Highschool. Daarmee is er een compleet cursusaanbod voor leerkrachten, intern begeleiders en schoolleiders. Diepeveen: 'Met IRIS Connect, de Vaardigheidsmeter (VHM) en deze opleidingen hebben we een prachtig drieluik om elke dag aan onze eigen professionalisering te werken en elke dag een beetje beter te worden. In alle gevallen is het de leerkracht die bepaalt wanneer een van de instrumenten ingezet gaat worden. Sturing is niet nodig. In de praktijk blijkt dat de meeste collega's intrinsiek gemotiveerd zijn om te werken aan professionalisering. Groot bijkomend voordeel van de e-learningcursussen is dat deze op eigen momenten zijn te volgen. Dit draagt bij aan de werkdrukspreiding.'

